

BISERICA și ȘCOLA.

Fóe bisericescă, școlastică, literară și economică.

Eșe odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul abonamentului :	Prețul inserțiunilor :	Correspondențele să se adreseze la Redacțiunea dela
Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	„BISERICA și ȘCOLA“
„ „ „ „ „ jum. an 2 „ 50 „	4 fl. și mai sus 5 fl. v. a.	Îar banii de prenumerațiune la
Pentru România și străinătate pe an 7 „ — „		— „Tipografia diecesană în Arad.“ —
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Enciclica Sântului Sinod

al

Sânței Bisericii autocefale române ortodoxe

Prea cucernicilor și iubiților noștri confrăți, tuturor preoților de la toate enoriile păzitorii de Dumnezeu regată alii României ortodoxe, charit voue și pace dela Dumnezeu Tatăl, prin domnul nostru Iisus Christos.

Mântuitorul lumii, domnul nostru Iisus Christos, învățându pe sântii săi ucenici și apostoli, cari au fost primii preoți ai noului Testament, le-a dăsu între altele: *Voie sunteți sarea pământului; era dacă sarea se va împuși, cu ce se va săra? Intru nimica nu mai este de trebă acea sare, decât a se arunca afară și a se călca de omni.*

Voie sunteți lumina lumii. Nu poate cetatea a se ascunde, deasupra muntelui stându. Nică aprindă (omni) făclia și o pun sub obrocă, ci în sfeșnică, ca să lumineze tuturor celor ce sunt în casă. Așa să lumineze lumina voastră înaintea omenilor, ca să vadă lucrurile voștre cele bune și să slăvescă pre Tatăl vostru cel din ceruri.....

Celă ce va face și va învăța, acela mare se va chema întru împărăția cerurilor. Că de nu va prisosi dreptatea voastră mai multă decât a cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra întru împărăția cerurilor. (Mat. V. 13—20).

Așa dar datoria de căpetenie a preotului, ucenic al lui Christos, este de a fi în locul unde este pus, — lumine omniilor, putere de viață duhovnică prin învățatură și prin fapte bune, pre care auzindu-le și vădându-le credincioși, să proslăvescă pre Dumnezeu, carele le-a dat o asemenea lumină, o asemenea putere de viață, și să se îndemne și ei a aprinde în sufletele lor aceeași sântă lumină și a urma aceleași fapte mântuitoare. Tota S-ta Scriptură a Vechiului și a Noului Testament, precum și scrierile Sântilor părinți și dascăli ai Bisericii din toate veacurile creștinătăți, sunt pline de sfătuirii, de povățuirii, și de grozave amenințări adresate preoților spre a-i deștepta la împlinirea sântelor și marelor lor datorinți de învățetorii și moralisătorii ai omnierei cu cuvântul și cu fapta.

Sântul Sinod al sânței bisericii ortodoxe române, adânc pătruns de marele datorinți morale ce zace asupra bisericii și a clerului ei, precum și de marea răspundere duhovnică ce avem înaintea lui Dumnezeu și a omniilor, a decis în ședința sa dela 11 ale lunii lui Iunie, a adresa o convorbire și sfă-

tuire părintească și frățească la totă preoțimea română, spre a-i aminti datoriile morale de păstori ai turmei ce cuvântătoare alui Christos, și spre ale arăta primejdiile de care trebuie să se ferescă, mai ales în timpul nostru când, precum dice S-tul Apostol Pavel sunt mulți nesupuși, grăitori în deșert și amăgitori, cărora trebuie ale astupa gura, cari răsuțătesc toate casele, învățându lucruri necuviincioase, pentru câștigul celă urât, (Tit. I. 10, 11).

Biserica și preoțimea totdeauna în România au fost iubite și prețuite de bunii noștri creștini.

Dovadă viderată avem mulțimea Bisericilor care sunt răspândite până și prin micile cătune. Preoțimea a fost la noi iubită, stimată și ajutată, în cât s'a format o clasă venerabilă de omni, cari au aflat mulțămirea lor din nem în nem a se afierosi la serviciul religiei. Chiar în zilele noastre sunt așa de mulți doritori de preoție, în cât nu mai sunt locuri pentru a-i admite. Și spre lauda României, trebuie s'o mărturisim, că țera noastră în toate timpurile a avut și mulți preoți buni, nu atâta prin o cultură întinsă, pre cât prin o viață cucernică, prin fapte bune și prin devotamentul cu carele a servit mântuirii sufletescă a poporului român. Nu putem a recunoșce că România și astăzi posedă mulți preoți cu frica lui Dumnezeu și devotați bisericii și datoritorii spirituale, duple puterile și mijlocele lor.

Dar în timpurile noastre în România s'a făcut o mare prefacere în spirite. Pe lângă multe lucruri bune ne am pomenit și cu o mulțime de rele. Dintre acestea din urmă, vom aminti scăderea simțului religios. Acesta a adus cu sine o indiferență pentru biserică și pentru servitorii ei. De aice a urmat o îngreiere a pozițiunii preoților și descurajare a multora dintre dinșii, mai alesu acelor ce au petrecut mulți ani prin școle, ceea ce le da dreptu a spera o sortă mai deosebită de a preoților celor vechi, cari cu puțină carte dobândiau preoția. Acesta ne-mulțămire a preoților o au exploatat mulți rău-voitori în deosebite direcțiuni, pentru scopuri vătămătoare ordinei publice și misiunii morale a preotului, unii pentru scopuri momentane politice, alții pentru scopuri dușmane existenței țerei noastre. Dintre aceștia din urmă vom aminti pe farmazonii, cari acum de curând s'au răspândit prin toate orașele României. Farmazoniile acestea sunt președate și conduse de niște streini oplosiți în țera, și după totă probabilitatea sânt agenți ai alianței israelite; pe steagul lor este

scris: *libera cugetare*, adică disprețul tuturor legilor umane și religioase; *anti-clericalismul*, o țicere ce arată că stégul acesta nu e românesc, ci strein, căci în România nu există partidul politic clerical, nici clericalism, ca în țerile catolice unde s'a format această țicere; *Garibaldien*, nume inventat înadins, spre a ademeni mai lesne pe Români, cari au simpatii de rasă cu Italianii, și au stimă către memoria marelui bărbat italian Garibaldi. — Acești venetici se silesc cu toate mijlocele putincose de a trage pe Români în gașca lor. Au ademenit pe mulți din institutorii și învțătorii școlelor române a se face părtași la tendințele lor ajutându-i prin contribuțiunii bănesce și însușindu-și principiile propagate de ei. Au început a și forma jurnale, în care insultă credințele noastre religioase creștinesce. Aceasta ne dovedesce, că ei au interesul de a discredita religiunea noastră, pentru ca să pôtă ei domina. Insultă Episcopatul, dar tot-odată, laudă pe preoții mirenii, și le promite ajutoriul, spre a-i trage în gașca lor. Se pare că pe unele locuri au reușit a și face adepti și dintre preoți, negreșit dintre acei mai ușori de minte și lesne credetori la făgăduinți amăgitoare de îmbunătățire materială, pe carea preoțimea o așteptă cu nerăbdare. Amăgitorii aceștia răspândesc șcirea, că toți omeni cei mari ai României, totă inteligența este cu densii și-i proteje. Într-unu oraș din Moldova, jurnalul lor pörtă titlul de „Ecoul Moldovei”, ca și când totă Moldova ar fi în mâinile lor și la dispoziția lor. Aceștia răspândesc pîntre preoți ideii false, ca de aceea nu li se îmbunătățesce pozițiunea lor materială, căci Mitropoliții și Episcopii stau înprotivă, temându-se că dacă preoții se vor îmbogăți, nu vor mai asculta de densii. Pe de altă parte atăta și nutrescu vrajba între preoți și Ierarhii lor îndemnând pe preoți a nu le da ascultare, a și căuta singuri de interesele lor, a se aduna în congrese și a cere lucrări distrugătoare ordinei și disciplinei bisericesci; căci acești dușmani ai ordinei știu că concordia și unirea aduc țăria, țăra discordia dărămare. Așa în anul acesta este anunțat prin jurnale unu așa țis congresu de preoți la Focșani, cu destinație de a cere reformarea Sinodului, și compunerea lui din preoți de mir. În anul trecut s'a ținut cel țănteu congresu preoțesc în capitala țerei, sub pretextul de a cere îmbunătățirea stărei materiale a preoților. Și în congresul de an și în acelu din ist-an, se vede mâna streină dușmană; căci nu se vede îngrijirea de ridicarea Bisericeii și nutrirea simțului religios în genere, ci numai nisece măguliri amăgitoare pentru preoți, pe carele vor dușmanii nēmului nostru a-i desbina și de biserică și de ierarhia ei și apoi când vor vedé realizată anarchia, să întrebuinteze pe preoți ca unelte docile la scopurile lor distructive nēmului nostru românesc.

Rugăm și îndemnăm părintesce pe toți adevărații preoți Români ortodoxi să nu plece urechea lor la asemenea insinuări rēu voitore și națiunei și dușmane bisericeii noastre; mai vęrtos să muștrați și să defăinați pe asemenea sfetnici nechemați de nimeni, și cari umblă după poftetele lor cele turbate de rēutate, și care sunt unelte ale lui Antichrist.

Sântul sinod șcic fōrte bine nevoile de care suferă clerul nostru român și întrega Biserică. Acestea sunt cultura intelectuală și morală, în prima linie, și apoi îmbunătățirea stărei materiale. De aceea dela înființarea Sântului Sinod, n'am încetat a ridica vōcea noastră și a cere reformarea seminerie-

lor și înființarea facultăței de teologie, pentru care am făcut multe proiecte și le-am înaintat guvernului. De asemenea și pentru pozițiunea materială necontenit am cerut la guvern ca să facă unu pasu măcar în această privire, și în adevēru puținul ce s'a făcut cu fixarea unor mici ajutore pe la comune, pentru susținerea clerului, se datoresce stăruinței Sinodului și a ierarhilor eparchioți, fie-care la rēndul lui. Ca să mișcăm lucrul mai tare, am propus în Senat, din inițiativa Mitropoliților și Episcopilor, unu proiect de lege pentru îmbunătățirea pozițiunei clerului bisericesc. Senatul l'a primit cu totă buna-voință, l'a amendat și votat, și stă încă depus la Cameră. Nu ne îndoim că elu se va vota și acolo; căci n'avem nici unu cuvintă a ne îndoi de bunăvoința guvernului și a reprezentanților națiunei către biserică și clerul națiunei Române. Noi însă nu vom înceta a urmări această afacere, până la ajungerea rezultatului dorit. Pentru cestiunea care de cātva timp, cu drept și cu nedrept se agită între unii din preoți, despre dreptul de a participa la Sinod, Sântul Sinod, în ședința dela 12 Iunie, a ales o comisiune, pe care a însărcinat o studia cestiunea această pe temeiul istoriei Bisericeii Ortodoxe și pe baza canōnelor, pentru ca și în această cestiune să procedăm într'unu modu convenabilu demnităței bisericeii noastre, și să nu ne abatem întru nimica dela bazele cele mântuitoare pe care stă biserică, de la începutul ei și până astăzi; căci altfelu nu vom mai fi o Biserică Română ortodoxă precum am fost tot deuna de când există România.

Părinților și Fraților! Prevenidu-vē de rătăcirii și de amăgiri, asigurându-vē de îngrijirea și stăruirea noastră necontenită pentru ridicarea Bisericeii și a clerului iubitei noastre Români, pre care pronia Divină a apărato și scăpat-o până acum de toate primejdiile cele perțetore, avem dreptul și datoria să vę cerem și concursul vostru în această mare operă națională. Ajuto rulu ce puteți să ne dați este devotamentulu vostru către biserică și aședemintele ei cele sante, purtarea cea bună în societate, ca să zidiți moralicesce publicul creștin prin faptele vōstre de adevērați păstori, și să dați și celor necredincioși dovadă de puterea cea mare ce are Religiunea și Biserică creștină spre a vindeca lumea de pēcate și de toate rēutățile de care omenirea suferă. Aveți răbdare și credință în Dumnezeu, carele nu va da în veți clătire celui drept. Unițivē inimile vōstre cu ale noastre pe crucea și pe Evangelia lui Christos, pe care de a pururea le purtați în mânele vōstre; faceți ca ele să între și în inimile vōstre și ale poporului. În toate nevoile vōstre sufletesci și timpurarii adresați-vē la noi pentru a cere sfaturi și povățuiri iară nu la dușmanii lui Christos și ai bisericeii lui. Domnul Christos ne-a dat unu semn fōrte sigur pentru a cunoșce pe omenii cei buni de cei rēi. „Din rodurile lor îi veți cunoșce pre densii; precum pomul bun nu pôte face rōde rele, și precum pomul rēu nu pôte face roduri bune, tot așa și omul rēu nu pôte face roduri bune.” Când deci cineva vę dă ore-care sfaturi, vę îndemnă la ceva, cercetați mai țănteu faptele și viața lui, și apoi hotărâți de trebe a-lu asculta ori a-lu respinge. Iarăș vę țicem, uniți-ve cu noi în apărarea Bisericeii noastre naționale, care este sufletul națiunei. Veniți la noi cu totă încrederea, când aveți vre o trebuință ori duchovnicescă ori lumescă, și cereți sfat și povățuiri. Inspirați vę dela noi, iar nu dela dușmanii națiunei și

religiunei; căci noi de aceea sîntem puși de Duchul Sântu și de națiune, ca să păstorim biserica lui Dumnezeu și se însuflăm, și să întărim pre păstorii ei. Faceți ca prin faptele vóstre cele bune, prin ferirea de răutăți, prin dragostea către Dumnezeu și către Biserica lui, prin împlinirea cu rîvnă a datorțiilor vóstre duhovnicești cătră enoriași, prin dragostea și stima ce veți agonisi în mijlocul enoriașilor să ne bucurăm și noi și să ne mîngăem în multele noastre necazuri și dureri ce simțim în sufletele noastre pentru Biserica noastră cea amenințată de multe pericole, pre care voi încă póte nu le prevedeați. Unu preotú bunú, cucernicú, ravnitorú pentru cele Dumneșești, este bucuria cea mai mare a unui Ierarchú, este coróna lui, mîna lui, cea dreptă, aripele care îl înalță. Ajutați-ne prin faptele vóstre cele bune, prin purtarea înțeleptă și cu-minte cu ómniú, în tóte datoriile și afacerile vóstre; ajutați-ne chiar în interesul înbunătățirii sórtei vóstre; căci iată ce ni se respunde de cătră mulți la stăruințele noastre pentru înbunătățirea pozițiunei preoților: Noi n'avem preoți buní, n'aú știință de datoriile lorú, sunt bețivi, sunt bătăuși, n'aú milă de ómniú, se târguescú cu ei la trebuințele lorú religiose, lasă copii de morú nebotizați, ținú morții sáracilorú neîngropați cu dílele, pentru că n'aú cu ce le plăti, și o multime de alte acuzări. Faceți ca să nu fiți taxați de *rěsvrătitori* și de rebeli contra legilorú și a ordinei sociale. În chaosul de tot felul de idei destrăbălate ce aú năpăditú pe țera noastră, fiți voi păzitorii ordinei și ai cumiinței românești și acésta vė va ridica tórtē mult în opiniunea ómenilorú de bine. Ca apărare de ideile *rěsvrătitoare*, vė recomandăm cu tótă căldura inimei cartea cărților: Sánta Scriptură și scrierile sântilorú părinți și dascăli ai bisericei. Cetiți-le necontenit și vė îmbogățiți mintea și inima cu acele învėtături de sufletú folositoare. Nu plecați capulú vostru la defėimările ce necredincioșii fac acestorú sante cărți. Domnulú Christosú ne díce: *Cercați Scripturile, că întru ele este viața večnică*. Sántulú Apostolú Pavelú, recomandând S-ta Scriptură creștinilorú și mai ales preoților, díce: *Tótă scriptura este de Dumnezeu însuflată și de folosú spre monstrare, spre îndreptare, spre înțelegerea cea spre dreptate, ca să fie deplin omulú lui Dumnezeu, spre tot lucrulú bunú desvărșitú* (II Timoth. III, 16, 17). Dușmanii creștinătăței, știindú puterea cea mare a Scripturei, aú tábărit cu tóte puterile lorú pe ea spre a o discreditá; cu alte cuvinte — spre a răpi creștinilorú și păstorilor Bisericei arma cea mai puternică, și a-si asigura victoria. Lorú nu le place a aúdi cuvinte ca cele următoare ale Sántului Pavelú: *Vor veni vremi cumplite, când vor fi ómniú iubitori de sine, iubitori de argintú, mărești, trufași, hulitori, de părinți neascultători, nemulțămitori, necurați, fără de dragoste, neprimitori de pace, clevetitori, neînfrėnați, nedumesnici, ne iubitori de bine, vîndėtori, obraznici îngânfați, iubitori de desfătări mai multú de cāt iubitori de Dumnezeu; avėnd chipulú bune credințe, iar puterea ei tágăduind, și de acestia te fereșce. Că dintru aceștia sînt ce ce se vîră prin ca seși robescú pre muierușile cele îngreuiate de păcate, cele ce se pórtá cu multe feluri de poște. Aceștia sînt ómeni, carii pururea se învață și nici odată nu pot a veni la cunoștinți adevėrului stau înprotiva adevėrului, ómniú stricați find la minte, nelămuriti în credință. Ei nu vor spori mai multú, căci nebumia lor arătată va fi tutulorú. Apoi Apostolulú adresându-se către Timoteiú, i díce: *Iară tu ai urmatú învėtăturē mele, petrecerē, voiei, credinței, îndelung-răbdării, dragostei, îngăduinței Ómniú cei**

vicieni și fermecători vor procopsi spre mai reá, carii înșală și singuri se înșelá. Iară tu petreci întru cele ce te ai învėtatú și te ai încredințatú, știind dela cine te-ai învėtatú. (II. Tim. Cap. III).

Când intră *rěsvrătirea* într'o țera, nu este așa mare rėlulú când preoții sunt întregi la minte și tari în credință; căci ei potú a întóree pe cei rétáciți. Nenorocirea însă este la culme, când se vor *rěsvrėti* și preoții. Atunci se întēplă ceea ce s'a întēplatú cu poporul Jidovescú, înainte de robia Babilonulú, când preoții dăduse mîna cu proocii cei mincinoși, și strigaú poporului pe tóte tonurile: bine! bine! Când nu era bine. Pa ce! Pace! Când Nabuchodonosorú era la spatele lorú și aștepta momentulú favorabilú ca se pună mîna pe țera lorú și să-i ducă în robia Babilonică. Jos cu proocii cei adevėrați! mai strigaú înșelătorii și înșelații! Jos cu Isaia, cu Ieremia, cu Iezechielú și cu ceilalți prooci adevėrați! Tot astfelii de serviciú rėu vor face și preoții románi națiunei lorú, când se vorú uni cu farmazonii de tot felulú, și în locú de a spune poporului *pėcatele lorú*, și alú chema la pocăință și la îndreptare, se vor face *ecolú amăgitorilorú* și vor striga și ei: Stăm bine, suntem liberi a face ce vom vrea, suntem o națiune civilizată, am făcut progrese enorme! Jos cu Episcopatulú, care ne ține în robie! Jos cu biserica care ne amintese slavia trecutului!

Nu este acésta misiunea bisericei și a clerului. Acésta este înșelăciune diabolică. Adevėrata misiune a clerului ne o arată Sánta Scriptură. Iată ce díce Dumnezeu acolo preotului prin rostulú prorocului Iezechielú: *Fiiulú omulú! Străjearú te-am datú casei lui Israelú; veți asculta decí cuvėntulú din gura mea și-i veți înșeuința din partea mea. Când voiú díce eú celú fără de lege: cu mórte veți muri; iar tu nu-i veți vesti, nici veți grăi celú nelegiuítú, ca să se întórcă de la căile sale și să fie viu; și va muri nelegiuítulú întru fără de legea sa, sufletulú lui 'lú vor cere din mîna ta* (Iezechiel 3, 17, 18; 33, 8). Si în altú locú: *O Păstorii lui Israelú! ai pascu-se păstorii pe sine? ai nu pre oí le pascú păstorii? — Iată laptele măncați, și cu lăna vė îmbrăcați, și ce este grasú junghiați, iară oile mele nu le pasceți: pre cea slabă nu o ați întăritú, pre cea bolnavă nu o ați vindecată, pre cea struncinată nu o ați legată, pre cea răticată nu o ați înturnatú, și pre cea perdută nu o ați căutatú: Iată eú asupra păstorilorú, și voiú cere oile mele din mănle lorú, și-i voiú opri ca să nu pască oile mele, nici pre sine nu se vor mai pasce păstorii* (Iezechiel 34, 3—10.)

Vom mai cita încă câte-va din povățuirile ce dá Sánta Scriptură preotului, ca să deșteptăm întru voi dorulú de a vė povățui și a vė lumina de acésta sántă carte, care este cu adevėratú *cuvėntulú lui Dumnezeu*, și făcută *prin însuflarea Dumneșească*: *Nu fiți nebagătorii în sėmă de darulú ce este întru tine, carele ți s'a datú prin prorocie, cu punerea mănelerú preoției. De acestea să gāndesci, întru acestea să fiți, ca procopsela ta să fie arătată întru tóte. Păzesce-te pre tine și învėtătura, și rėmăi întru acestea, căci acésta făcėndú și pre tine te veți mântui, și pre cei ce te vor asculta* (I. Timot. IV, 14=16).

Iată în ce trebuie să progreseze preotulú: în cunoșcerea și împlinirea misiunei sale duhovnicești. Despre libertatea, carea așa de multú să crăinocșce la noi, Sánta Scriptură iată ce díce, și în ce stă adevėrata libertate: *Așa este voia lui Dumnezeu, ca bine făcėndú să înfrėnați necunoștința ómenilorú celorú fără de minte, ca cei slobođi, iară nu ca cum ați avea slo-*

boțenia acoperemintă rătăcită, ci ca robii lui Dumnezeu. Pre toți cinstiți, frația iubită, de Dumnezeu ve temeți, pre regele cinstiți (I Petru II, 15—17). Cu alte cuvinte, adevăratu liberu este numai omul care de bună-voce se face robu datoriloru lui morale.

Iubiților noștri fii și frați întru domnul! Țera noastră se află întru o febră de regenerare spre mai bine. Toți adevărații patrioți sunt ocupați de gândurile cum mai nemeritu să zidescă noua noastră construcțiune națională. Fie-carele crede, că aduce la ea materialurile cele mai prețioase și mai durabile. Dar și dușmanii noștri de tot felul aduc și ei materialurile lor, forte proste și netraînice, pe care ziditorii cei cu minte le aruncă ca netrebnice și vătămătoare. Clerulă la rândulă se este datoru să dea materialulă celă mai prețiosă și mai durabilă, carele este învățătura cea sănătoasă și virtuțile creștinesci. Să ne aducem aminte, de epoca zidirei de a două a Ierusalimului. Pe când Ezdra, Neemia și tot poporul credincios aducă tot ce avău mai preciosu pentru construirea templulu alu doilea, și zidiau totă ziua cu neobosire, dușmanii lor — Idumeii — veniau noțea, când toți lucrătorii dormia, și stricau ceea ce se zidise bine în ziua precedentă. Așa ceva se întâmplă și la noi astăzi. Pe când omeni cu minte și iubitori de țera loră cugetă necontenit, cum să facă mai bine pentru ridicarea națiunei noastre, nisce venetici fără de lege, nechemăți de nimeni, se adună noțea în locuri ascunse, neveduți de nimeni, și plănuesc cum să dărâme Biserica națională; cu alte cuvinte, cum să ucidă sufletulă națiunii române, și apoi să o domineze ei, și să o ducă la Babilonulă corupțiunei și a fărădelegii, și să o părădă dintre nemuri. Păziți-ve de ei, după statulă Evangheliei, ca de nisce lupi îmbrăcați în piei de oi. Să nu vă amăgiți de ademenirile loră, că ei ar fi având scopuri de bine-faceri, pre care le ar fi facend întru ascunsu, ca să nu scie drepta ce face stânga, după cuvântulă Evangheliei. Ei, cari batjocoresc religia creștină, nu pot să fie următori ai Evangheliei. Nu s'a vedutu nici o faptă creștinescă făcută de ei, nici o faptă națională pentru binele României. Pe urma loră nu pôte fi de cât corupția, desfrânarea și înșelăciunea, pentru a puté trăi din sudorea Românescă. Dumnezeu să ferescă pre totă lumea de cursele acestea viclene.

Preoții sunt datoru nu numai a se feri de ei, ba a-i combate cu totă ocasiunea, și a feri pre poporulă creștinu orthodoxu de cursele și de amăgitorile loră, ca să fie siliți a se duce de unde au venită.

Vă recomandăm din nou credință ferbinte, dragoste cătră țera și cătră Biserica ei cea orthodoxă, ai căreia sunteți servitori, viață plăcută lui Dumnezeu, ascultare și supunere cătră legile Bisericesci și politicesci ale țerei; dați în toate lucrurile vostre pildă bună de ordine și de fapte bune; feriți-ve de cursele amăgitorilor, și fiți siguri, că Dumnezeulă părinților noștri va fi cu noi. Și când Dumnezeu va fi cu noi, cine va puté sta împotriva noastră? Elu a dăsu: *Căutați mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, și toate celelalte se vor adaoge vouă.*

Charulă Domnului nostru Iisus Christos și dragostea lui Dumnezeu și Tatălă, fie cu voi cu toți. Amin.

Datu în Bucuresci, în anulă Mântuirii 1883, Luna Iunie 15.

Președinte Archiep. și Mitrop. alu Ungro-Valahiei, Primatū alu Rom. CALINIC.

Archiepiscopu și Mitropolitū alu Moldovei și Sucevei IOSIF.

Iosif Episcopu Râmnicului și Noului-Severin. Melchisedek Episcopu Romanului. Innocentie Buzău. Ghenadie Argeșu. Calist Bacăoanu. Arch. Ieremia Galațiann. Silvestru B. Pitestenu. Arch. Valerian Râmnicenu. Innocent M. Ploestenu. Narcis C. Botușenenu.

Sistemulă papalū.

Cu tôte că nu este îndoială, că Isus este întemeiătorulă bisericei, totuși elu însuși n'a realizatū ideia bisericei, și pe timpulă seū nici s'a făcutū organizarea comunităților religioase, care organizare zăcea în ideia despre biserică. Cuvântulă ecclesia vine înainte la Christosū numai Mateiu XVI, 18; XVIII, 17, care arată viitoare organizare a comunelor singuratece. Din contră în sistemulă învățătorei paulinice „comunele“ au fostū o idee principală. O organizațiune ideală de puteri spirituale se vedesce sub icōna unu trupū, a căru capū este Christosū, a căru membri sunt credincioșii, cari între sine iarăși prin darurile loră proprii se întregescū unii cu alții, și astfelū întregulă se contopesce la o unitate sublimă. (Rom. XII, 5; I. Cor. 12, 4 s. m.; Efes. 1. 22 s. m.; 2. 19—22; 4. 11; 5. 30—32.)

Dar acēta ideală organizațiune într'aceea s'a transformatū într'unu exteriorū. În loculă unității ideale a capulu lui Christosū și a erinței membrilor s'a aședatū esteriōra unitate a ierarchiei episcopesci și a obedienței aparținătorilor bisericei. Cu acēta s'a anexatū principulă, că apartinențele esteriōre la biserică condiționează participarea la salvarea cauzată prin Christosū. „Unde este biserică, acolo este spiritulă, și unde este spiritulă, acolo este și biserică“ (Ireneu, Adv. haer. 3, 3). Biserica se consideră ca institutulă, care singurū a conservatū genuinū prin succesiunea episcopiloră tradițiunea apostolică, și de aceea ea este eschisiva purtătoare a adevărului și mântuirii. Prin acēta s'a comisū erorea mare, că comunitatea ideală s'a confundatū cu biserică esteriōră ierarhică. Consecuențele noului conceptū trase pe Ciprianū la cartea sa *de unitate ecclesiae*. Deja tôte caracterele, cari compunū ulterio-rulă conceptū catolicū despre biserică: unitatea, sancțitarea, apostolicitatea și catolicitatea, se află în Ciprianū, a căru principiu „*extra ecclesiam nulla salus*“ (afară de biserică nu este mântuire) compune ideia fundamentală a scrutărilor sale și a posterio-riloră asupra bisericei. Precum este numai unu Dumnezeu și unu Christosū, așa este și numai o biserică, și acēta biserică își află unitatea sa iarăși în episcopatū. Biserica este în episcopū; și cine nu este cu episcopulă, acela nu este în biserică. Deja elu signalisează primatulă episcopulu romanu, de și elu faptice, precum vom vedea mai jos, nu a recunoscutū îndreptățirea acestui primatū. Augustin merse mai departe. Elu a fostū acela, carele devisă cipriană „*extra ecclesiam nulla salus*“ la cunoscuta aplicare biblică *compelle intrare* (Luc. 14. 23) a amplificat-o prin necesitatea de măsuri coercitive de statū contra ereticiloră. Punctulă gravū a conceptulu catolicū despre biserică, acedă referința bisericei ideale cătră cea reală esteriōră, a cărei egalități catoliciei o susținēu în interesulă loră, seū cu alte cuvinte diferința

între ideal și real, provocă o dispută animată în biserică

În timpul ulterior se efectuează desmembrarea conceptului bisericeii; unitatea și potestatea bisericeii se personifică în episcopul roman. Decretalele pseudoisidorice așază corona sistemului; toate, ce se cuvin bisericeii, se cuvin firește papei, elu este regulatorul și judecătorul lumii, de o sublimitate nemărginită asupra regimului lumii; potestatea episcopilor este în elu concentrată, sinódele numai prin elu au auctoritate etc. etc.

Împrejurările din afară favorisază dezvoltarea papismului la o absolută potestate universală.

Pre când în secl. VIII. pe baza decretalelor pseudoisidorice papa se considera numai ca *vicarius Petri*, — perfectul absolutismu papalü deveni și mai ambițios și doctrinele curialistice transformară pe *vicarius Petri* în *vicarius Christi*.

Sistemul acesta în aparența istorică a bisericeii catolice este un admirabilu edificiu a spiritului omenescü, . . . dar acestu edificiu este înființatü pe unu fundamentü falsü și la fiecare perfecționare se vedește defectulü zidirei. Iar pretensiunile sistemului sunt o eróre istorică-universală. O reformă este imposibilă, pentru că principiulü seü este falsü.

Se vedemü în linii principale cum s'au dezvoltatü acestu sistemü papalü.

În istoria papismului vinü a-se deosebi următoarele 4 perióde :

1) Episcopia romană a bisericeii vechii, dela mijloculü secl. II. până la eșirea secl. VIII-lea.

2) Papismulü evului mediü, dela fundarea statului bisericescü (754) până la perfecta dezvoltare a absolutismului curiei papale (Inocenț. III., Bonifaciu VIII., sinodulü din Florența), dela eșirea secl. VIII până la alü XVI-lea.

3) Papismulü după reformațiune până la ultimulü sinodü romanü, dela 1517—1870.

4) Papismulü dela proclamarea seü declărarea infalibilității, — ultimulü periódü, în carele papismulü au intratü.

Dacă voim se cuprindemü esența primelorü trei perióde în espreșiune scurtă, atunci caracterulü primului periódü s'ar representa în nesuința patriarchiei romane după preponderanța asupra celorlalte patriarhate; — era luptă pentru o pozițiune universală și suprematică în biserică. — Caracterulü periódului alü doilea în nesuința după fundarea unei ierarhii romane, ce ar cuprinde în sine întręga lume, cu deosebire statele occidentale; — era o luptă pentru o pozițiune universală a Romei nu numai în biserică ci și în statü; o luptă pentru stăpânirea faptică a universului prin papismü. Papismulü învinge după o luptă de 200 ani cesarismulü; dar se subjugă după caricatura sa avignonă de deșeptata conștiința națională și bisericescă a popórelorü. — Caracterulü periódului alü treilea se represintă în lupta papismului pentru recăștigarea terenelorü perdute prin reformațiune în Europa. (Anti-reformațiuni în evulü lui Carolü V., Filip II., Ferdinand II., resbelulü de 30 ani). Disturbăreii acesteia urmă perfecționarea pozițiunei papismului față de moderna formă de statü pe baza doctrinelorü ultramontane a curialismului din evulü mediü. Stăpânirea totü mai stabilindă a iesuitismului asupra papismului este, pre lângă totă scurta episodă a lui Clemente VI. și a timpului seü, caracteristica periódului alü

treilea alü papismului. Triumfulü ultramontanismului iesuiticü în statorirea infalibilității introduce viitorulü ultimü a papismului în periódulü seü alü patrulea.

I. Pozițiunea episcopilorü romanü în biserică vechia până la fundarea statului bis. secl. VIII.

Precum episcopatulü în genere este o instituțiune a celei dezvoltată în seculü II eccliesia catholica și nici într'unü casü mai vechia, ca primulü documentü a ideii episcopale: epistótele ignațiane (anü. 130 seü 140); așa există și în Roma episcopi în seculü I și în prima jumetate a celui alü II-lea nu în istoria, ci numai în legende.

Abia dela Xystus I († circa 124) se începü a-mintiri mai sigure de biserică romană; dar ca episcopü în sensü adevăratü este a-se socoti abia Piu I (140—155)¹⁾. Că Petru, a cărui episcopatü romanü presupus a pusü fundamentulü papismului, arü fi fost cândva în Roma, este mai multü ca dubiosü. De o dovadă istorică pentru acesta afirmare nu se află nici o urmă; epistóla lui Clemente Romanulü (la finea secl. I.) nu scie de vre-o petrecere a lui Petru în Roma; din vorbele sale s'ar putea conchide, că biserică la finea secl. I. nu scie nici despre mórtea martirică a acestui apostolü. Primulü document istoricü despre activitatea sa romană și despre petrecerea lui în Roma, este celü alui Dionesiü din Corinthea (170). Omiliile clementine cu romanulü seu tendințosü despre persecutarea lui Simon magiculü prin Ap. Petru, nu potü veni în considerare, pentru că timpulü începutului lorü saü istoria dezvoltăreii lorü aparține la întrebările încă neresolvite. Iar documentulü lui Dionesiü din Corinthea, care permite, că elü (Petru) ar fi „fundatü împreună cu Paulü comuna din Roma, după ce au fundatü ambii comuna din Corinthea și de aci împreună s'au dusü la Italia,“ este o afirmare, care pöte fi posibilă numai, unde tóte cunoscințele istorice despre trecutulü bisericeii tóte cunoscințele principiilorü istorice din Fapt. Ap. și epistótele către Corintheni s'arü fi întunecatü, pentru ca se luminețe în favorulü formădei ideii tradiționale și succesionale a bisericeii catholice din secl. II. Comuna din Corinthea nu este prin Petru, ci prin Paulü fundată; la Italia nu s'au dusü Petru cu Paulü împreună, ci „Paulü singurü s'au dusü și a fost prinsü.“ Este o legendă a secl. IV și a periódului lui Ieronim, care concede a fi venitü Petru cu Paulü la Roma, și acolo a fi 25 de ani episcopü și la 67 d. Chr. sub persecutarea lui Nerone a fi crucificatü cu capulü în josü și înmormentatü în grădinile vaticane. Dar acesta petrecere a Apostolului în Roma, de și nu este deadreptulü o ficțiune, totuși ea nu este dovedită. Epistóla lui Paulü către Romanü nu amintește nici cât de puțin de Petru; elü numește numai comuna în casa lui Acuilla (c. 16); cum altcum, decât Petru ar fi fost episcopü în Roma aprópe de 2 decenii!

Papias, episcopulü Ierapoliei în Frigia mică, contimpuranü lui Dionesiü din Corinthea, nu scie nimicü (după unü fragmentü aflatü la Eusebiü H. E. III. 40.) despre vre-o petrecere a lui Petru în Roma. Și dacă despre acesta tradițiunea romană și vechia bisericescă dela secl. III. încóci tot mai multü se perfecționază, totuși acesta creșcere naturală a legendei este fără totă valórea istorică.

1) R. A. Lipsius, Chronologie der römischen Bischöfe bis zur Mitte des vierten Jahrhunderts, Kiel 1869.

Când cu desvoltarea ideii tradiționale a bisericeii vechi catolice presupunerea și ficțiunea bisericeii vechi a devenit necesară „originei Apostolice” a episcopiei principale, atunci comuna romană, din capitala universului, se făcu stăpân peste Ap. Petru, acărui înțeațate între Apostoli se pôte fără tôte îndoiala deduce și din esprimările lui Paulu (Galat. 2) ; pre carele tradițiunea jidano-creștină (Mat. 16.) îl stiméză, ca pétra, pre care Christosu a fundatü biserica, și căruia i-au încredințatü cheile împérației ceriului. În documentele acestui creștinism jidanü, care, precum se vede și din epistolă lui Paulu către Romani, a avutü mare influință încă dela începutü în Roma, se află prima amintire despre Petru ca primulü episcopü alü comunei romane în *Epistola Clementis ad Iacobum*, carea a fost premisă omiliilorü clementine. Tradiția despre episcopia de 25 ani alü după originea să căde în secl. II. Hypolit (secl. III.) a acceptatü cesti 25 de ani în catalogolü său papalü și de atunci sunt ei tradițiune stătatöre, totü așa și dina mörții martirice comune ambilorü Apostoli, 29 Iuniü 67; de și anulü 67 ca anulü aprinderii Romei sub Nero este în contra datului istoric 64 (după Tacitus), s'a luatü numai din dragulü acelor 25 de ani ai episcopiei lui Petru.

Onöre lui Petru, dar petrecerea lui în Roma este e năsuire a comunei romane, în acelü seclu alü II., când astreliu de fame se provocau cu necesitate prin ilusiunile tendențiose a ideii tradiționale. Petru ca episcopü la Roma este o ficțiune, căci biserica creștină cunoșce episcopü abia dela seclulü al II. încoci.

Pe unü podü istoricü vacilü ne aflăm noi și la bărbații, cari în legendele bisericesci — de și cu privire la ordinea urmării cu unile deosebriri — numescü de primi sucesori a lui Petru: Lin (II Tim. 4, 21). Anencletus (daü Cletus), Clement, Evaristus (sau Aristus) și Alexandru. Anii guvernării lorü sunt cuprinși în cataloģele papilorü în modü arbitrarü și contradicătorü. Istoria persoanei lor nu se pôte dubita: pozițiunea lor însă au fost numai ca a unorü membrii eminenti în presbiteriulü romanü. — Mai precisü se iveșce între ei personalitatea lui Clemente (Filip. 4, 3), carele probabilü este identicü cu consululu romanü Flavius Clemens, un nepotü de frate a lui Domițianü sub carele primi cununa martirică (95 seu 96). Pozițiunea lui între eppi Romei se ia în modü diferitü.

Abia cu Sixtus I (Xystus) c. 115-125 se începe cea mai vechiă listă a papilorü, care merge până la Eleuterus (177-189). Putem admite, că Xystus sau Sixtus a fostü primulü în Roma, carele a ocupatü în colegiulü presbiterilorü o poziția episcopescă, măcarü se fie fost consideratü de compresbiterii sei ca „primus inter pares.”

Cu Hyginus [c. 137 (135) — 141 (139)], Piu (+ 154, sau 156 după o guvernare de 15 — 16) Anicet (+ 166 seu 167, după un episcopatü de 11 — 12 ani) cu Soter (+ 174 seu 175 după un episcopatü de 8 — 9 ani), ne aflăm pe podü istoricü mai cunoscutü, unde de acesti presbiteri-episcopi romani sunt legate numele gnosticilorü Cerdon, Valentin, Marcion, unde fratele episcopulu Piu, Hermas a scrisü renumita Pastor Hermae, unde sub Anicet, — Policarp avu primele consultări cu acesta în cestiunea paschei, unde sub Eleuteru, — Ireneu a venitü la Roma ca reprezentant al comunei din Lyon, în cestiunea monțanismului.

(Va urma)

D i v e r s e.

* **Consemnarea colectelorü ce au mai încersü pentru seminariulü din Arad:** Dela comuna Pesacü s'a votatü 300 fl. Dela preoții, notariü și alți onoratori din Pesacü 120 fl. Dela preotulu Ioanü Lucuța din Csernegyház 50 fl. Dela comuna Bazosu 100 fl. Dela alții de acolo 20 fl. Dela mai mulți inși din Toraculü micü, colectați prin clericulü Mihaiü Magda până abuma 428 fl. 70 cr. Prin clericulü Georgie Papp din părțile Beiusului 394 fl. 83 cr. Afară de acestia a mai oferitü din comuna Curticiü Dimitrie Tămăsdanü 60 fl. învătătorilü Florianü Cióra 40 fl. D. Ecatarina Negru 40 fl. Dnu Moise Bocșanü 40 fl. Dna Bocșianü 10 fl. Vasiliü Mironü învătătorii 10 fl. Ioanü Mladinü 20 fl. Simeonü Negru 5 fl. Todorü Bolböca 2 fl. Petru Borșianü 2 fl. De aseminea constätămü cu bucurie și interesulü Domnilorü inteligenți între cari pe D. avocat Mihaiü Veliciü îl vedemü subșrisü cu 50 fl. Dorimü se aibă mai mulți, imitatori iară preoțimea și învătătorimea sei fie în altu modü recunoscătoare. Dintre preoți afară de cei deja publicați, până acuma numai părintele protopopulü titularii Ioanü Russu a premersü cu 50 fl. și Iuliü Bragea din Zarand cu 40 fl. *Ignatiu Papp* secret. consist.

* **Pseudonimulü poetü Iason Bianco** — după cum se relatéză din funte sigurü și-a pusü sub tescü o frumoșă colecțiune de poesii partea scăpată de flacările focului, — și venitulü curatü din vânzarea opulü l'a destinatü în părți egale fondulü pentru înființarea seminariulü rom. gr. or. din Arad și fondulü pentru subvențiunea profesorilorü dela gimnasiulü rom. gr. or. din Beiușü. Felicităm ideia talentatulu nostru poetü bihärenü!

* **Petrecere românescă.** Comitetulü societății române de lectură din Timișóra, a luatü conclusü ca se arangieze — în una din zilele lunei lui Octomvre a. c. care se ve decide — o petrecere de rangü mai înaltü, în favorulü propriulu său fondü. Acesta petrecere va fi predată de unü frumos concertü, la care vor participa mulți membri ai societății, apoi membrii mai tineri ai societății vor juca joculü național „Călușeriulü.” instruatü de dlü Bența după cele mai originali modele, cum se jöcă în părțile Abrudului și cum nu s'a vedütü până acum în părțile nôstre. Costumele încă se procură anumitü spre acelü scopü, pe spelele reuniunei, și vor rămânea proprietatea reuniunei. Ne permitem deci a atrage încă de acum atențiunea On. publicü românü asupra acestei petreceri carea de sigurü va rebonifica în abondanță tôte ostenelele celorü ce vor lua parte la densa (Lumin).

* **Inteligența română din Beiușü,** din incidentulü adunării generale, care se va ține din partea societății pentru înființarea unei școle de fete române în Oradea-mare, prin comitetulü său face invitare la representațiunea teatrală de diletanți ce se va ține în 15. Septemvre st. n. séra în localitatea otelului orașenescü în favorulü școlei susnumite. Se vor juca: I. „Doi țerani, cinci cărlani,” și II. „Cinel-cinel” (seü Coróna Moldaviei.) Începutulü la 7 ore séra. Prețulü de înțrare: a) Șirulü primü de scaune dela persónă 1 fl. 50 cr. b) Șirulü II. III. 1 fl. c) Celelalte scaune 80 cr. d) Parterü 40 cr. În 16. Septemvre același comitetü va aranja unü „Balü” în localitatea otelului orașenescü tot în favorulü școlei amintite. Începutulü la 8 ore séra. Prețulü de înțrare; Dela familiă 2 fl. Dela persónă 1 fl. Ofertele și su-

prasolvirile maritimose se primesc cu mulțămîță, și au a-se trâmite la cassariul comitetului, Domnul Demetriu Negreanu comerciant, care se vor cuita pe cale ȧuaristică. B e i u ș ũ , la 20. August 1883.

Comitetul arangiatoriũ.

† **Necrologũ.** Veduva Ancina Ciobrișũ nasc. Rocsinũ în numele ei și a Cumnatũ ei Ciobrișũ preotũ și alorũ dõnã surori și mai mulți nepoți anun-ciã, cumcã iubitulũ ei soțũ *Zenoviũ Ciobrișũ*, învõtã-toriũ în G. Varsandũ în anulũ vieții alũ 29. și alũ fericitei casatorii alũ 5 dupã suferințe îndelungate și-aũ datũ nobilulũ seũ sufletũ în mâniale Creatorelũ în 22. Augustũ (în 3. Sept. a. c.) Fieĩ țãrina ușorã și memoria binecuvõtãtã!

† **Necrologũ.** În 19/31. August s'au petrecutã la odihna eternã remașitele pãmentesci alũ *Aronã Georgescũ* învõtãtoriũ în Husasẽ. inspectoratulũ Oradĩ-mari, în etate de 60 ani. Dẽnsul aũ fost unul dintre cei mai bunĩ învõtãtori cãci decãnd e învõtãtoriũ în Husasẽ tineretulũ scie ceti și serie, în anii 1855, 56, 67. aũ fost revizorũ în România în cercul Brãila. Sẽ-i fie țãrina ușorã și memoria în veci binecuvõtãtã!

* **Recõlta în Ungaria.** Dupã raporturile oficiale sosite la ministerulũ de agriculturã alũ Ungariei, seceratulũ s'a terminatũ mai în tõte comitatele. Recõlta n'a respunsũ pe deplinũ speranțelorũ, cu tõte acestea se põte ȧice cã ea este favorabilã. De alt-mintrelea, cifrele urmãtõre, împrumutate rãporturilorũ oficiale, ne vorũ da, în acẽsta privințã, amenun-tele cele mai esacte. S'au recoltatũ în 1883: Pe unũ terenũ de 4,528,120 ectare, 24 miliõne 889,011 chintale metrice de grãũ: pe unũ terenũ de 2,245,589 ectare, 12,058,554 chintale metrice de secarã; pe unũ terenũ de 1,689,795 ectare, 8,586,158 chintale metrice de orzũ și pe 1,730,337 ectare, 7 miliõne 61,124 chintale metrice de rapițã. Anulũ trecutũ, cãțimile de grãũ recoltate se împartũ în modulũ urmãtorũ: Pe unũ terenũ de 4,335,139 ectare s'au recoltatũ 37,144,497 chintale metrice de grãũ; pe 2,246,491 ectare, 15,537,860 ch. m. de secarã; pe 1,687,190 ectare, 12,982,911 ch. m. de orzũ și pe 165,752 ectare, 651,861 chintale metrice de rapițã.

* **Învõtãmẽntulũ publicũ în statele-Unite.** — D-șõra Maãria Loizillon, ispectõrea generalã a scõlelor maternele a adresat ministrulũ instrucțiunii publice și private din Statele-unite pe care le-a vizitat, în urma unei misiunii cu care a fost însãrcinatã de ministru. Numẽrul scõlelor publice din Statele-Unite este de 188,918, cari aũ 9,729,189 scolarĩ, conduse de 280,812 profesori, din cari 156,351 institutõre, 115,064 institutõri și 8,619 profesori. Numẽrul institutõrelor este mai mare cu 40,000 de cãt acela al institutorilor Acẽsta aratã cã învõtãmẽntul public este în Statele-Unite o profesiune mai mult a femeilor de cãt a bãrbaților. Sunt 220 scõle normale vizitate de 25,000 scolarĩ, 227 institute de învõtãmẽnt superior numai pentru femei, 351 Facultãți de litere, 83 Facultãți de sciințe, 142 Facultãți de medicinã. Numai pentru învõtãmẽntul elementar și învõtãmẽntul public, cheltuelile Statelor-Unite se urcã la suma de 81,795,820 dolari, seũ 408,779,645 lei.

Concursẽ.

Pentru deplinirea postului de capelanũ clasa I. lângã veteranulũ parochũ Nicolaũ Grozescu din *Belințũ*, tractulũ Hasiașului sã deschide concursulũ, cu terminũ de alegere pe ȧiua de *2/14. Octomvree 1883.*

Emolumintele sunt: 10 jugere de pãmẽntũ arãtorũ în valõre de 200 fl. v. a. și a treia parte din accidențele ștolari dela 230 nrĩ de case.

Recurenții sunt poftiți, recursele lorũ ajustate conform prescrișelorũ statutului organicũ, și adresate comitetului parochialũ, — a-le trãmite pãrintelũ protopopũ tractualũ Georgiũ Creciunescu în Belincz, p. u. Kiszetõ, și a-se presenta în vre-o Duminecã ori serbãtõre în biserica din locũ, spre a-și areta desteritatea lorũ în tipiculũ și cãntãrile bisericesci.

Comitetulũ parochialũ.

În conțelegere cu mine: **G. Creciunescu.** m. p. protop. și inspect. școl.

Pentru deplinirea postului de învõtãtoriũ la clasa I. dela șcõla gr. or. confesionalã din *Belințũ*, tractulũ Hasiașului, — se deschide concursulũ cu termin de alegere pe ȧiua de *25. Septemvree st. v. a. c.*

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. ca salariũ anualũ; 1½ jugerũ de pãmẽntũ arãtorũ; jumõtate din venitele dela înmormõtãri; locuințã liberã cu ½ jugerũ grãdinã; și 32 metri de lemne din cari sã încãldeșce și șcõla.

Recurenții sunt avisați, recursele lorũ ajustate conform prescrișelorũ statutului organicũ, și ș-lui 6. alũ art. de lege XVIII. 1879, și adresate Comitetulũ parochialũ, a-le trãmite pãrintelũ protopopũ Georgiũ Creciunescu, ca inspectorulũ tractualũ de șcõle, în Belincz, p. u. Kiszetõ, și a-se presenta în vre-o Duminecã ori serbãtõre în biserica din locũ, spre ași areta desteritatea în cãntãrile și tipiculũ bisericescũ.

Comitetulũ parochialũ.

În conțelegere cu mine: **G. Creciunescu.** m. p. protop. și inspect. școl.

Pentru vacanta stațiune învõtãtorẽscã din comuna bisericescã *Pojoga*, protopresviteratulũ Lipovei conform mai înaltei ordinacii consistoriale a senatului de șcõle din Aradũ dto 16. Septemvree 1881 Nr. 2522, prin acẽsta se escrie concursũ cu termin de alegere pe ȧiua de 18 Septemvree a. c. st. v.

Emolumintele sunt: 320 fl. v. a. în bani gata; diurne pentru conferințe 15 fl. v. a. 10 orgii de lemne din care are ase încãlđi și șcõla, cortelũ liberũ cu grãdinã întravilanã pentru legumi de 1200 □, dela fiecare înmormõtãre cãte 20 cr. v. a. unde va fi datorĩ a merge învõtãtorulũ.

Doritorii cari voiescã a ocupa stațiunea acẽsta, sunt avisați recursele lorũ ale instrua conform dispuseșunilorũ stat. organicũ ale adresa inspectorului de șcõle Demetriu Marcu în Birchișũ p. u. Kãpolnãs presentãndu-se în vre o duminecã seũ serbãtõre la sãnta bisericã, spre ași arãta desteritatea în cãntare și tipicũ.

Dela recurenții se poftesce cunõscerea limbei magiare încãtũ se põtã propune în șcõlã, sã cere ca sã se pricẽpã bine la pomãritũ și horticulturã în fine se aduce la cunoscințã și aceia împrejurare cã alesulũ învõtãtoriũ va fi deobligatũ la tõte serviciile bisericesci, a funcționa ca cantore.

Pojoga, la 14. August 1883.

Comitetulũ parochialũ.

În conțelegere cu: **Demetriu Marcu** m. p. inspectorũ de seõle

Pentru vacanta parochie din comuna *Burzucũ*, protopresviteratulũ Luncei comitat. Bihorũ se publicã concursũ cu terminũ de alegere *18. Septemvree* a. c. v.

Emolumintele: cortelũ cu dõuã încheperi, celelalte venituri computate în bani facũ laolaltã 401 fl. 60 cr. pe unũ anũ.

Doritorii de a ocupa acęsta parochie sunt avisați, ca recursese lorę se fie instruate conform statutului org. adresate comitetului parochialę asternute Rssimului Dnų protopopų concerninte în Oradea-mare. Datų în Burzacų, la 25. August 1883.

Comitetulę parochialę.

Cu învoirea mea: **Gavriilų Neteų**, m. p. protopopų.

În urma ordinațiunei Vener. Consist. Oradanų dto 31. Maių 1882. Nr. 435. B. se escrie concursų pentru adfiliatele comune *Șușturogi* și *Almașų*, cu termin de alegere **19. Septemvre** a. c. v.

Emolumintele sunt: cortelų liberų, grădină în *Șușturogi*, — dela ambele comune veniturile computate tôte în bani anualminte 426 fl. 50 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa aceste comune vacante sunt avisați, ca recursese sale se fie instruate conform statutului org. adresate comitetului parochialę asternute Rssimului Domnų protopopų concerninte în Oradea-mare.

Datų în *Șușturogi*, la 26. August 1883.

Comitetulę parochialę.

Cu învoirea mea: **Gavriilų Neteų**, m. p. protopopų.

Se escrie concuostų, pentru deplinirea posturilor învęțătorești, în următorele comuni, din Comitatulę Bihorų, cerulų inspectoralų alų Ceffei.

I. Săn-Nicolaulų rom. cu termin de alegere pe **11. Sept. v. a. c.** salariulų învęțătorigiului e, 300 fl. v. a. și cuartirų liberų.

II. Capių, cu termin de alegere pe **14. Sept. v. a. c.** Salariulų învęțătorești e, 100 fl. v. a. 6 șinice de grău, 6 șinice de cucuruđų, 3 jugere 856 □ pământų arătorigi, — cuartirų liberų, cu dőue chilii, cămară și grășų pentru vite.

Dela diligența învęțătorigiului va depinde ca salariulų învęțătorești, să se rădice pe viitorų la 300 fl. v. a.

Doritorii de a competi la aceste posturi sunt poftiti, recursese sale instruate conform stat. org. pe lângă alăturarea testimoniilor preparandiale și de calificatiune — ale adresa subscrisului inspectorų cercualę de școle în Berechių (Barakony) comt. Bihor. p. u. Cseffa.

Berechių, 18/30. Aug. 1883.

Comitetulę parochialę.

In conțelegere cu: **Teodorų Papų**, m. p. inspectorų cere. de școle.

Se escrie concursų pentru următorele stațiuni învęțătorești din inspectoratulę B. Ineului cottulę Aradų.

1) **Finisų**, emolumintele sunt: în bani 120 fl. 12. cubule bucate grău, și cucuruđų, 7 stăgeni lemne, $\frac{1}{4}$ sesiune pământų, cuartirų, cu grădină de legumi.

2) **Ravetișų**, emolumintele sunt: bani 120 fl. 12, cubule bucate grău, și cucuruđų, 6 stăgeni lemne, cuartirų cu grădină de legumi.

3) **Govășdia**, emolumintele sunt: 120 fl. 12, cubule de bucate grău și cucuruđų, 8 stăgeni lemne, cuartirų cu grădină de legumi.

4) **Berindia**, emolumintele sunt: 60 fl. 8, cubule bucate grău, și cucuruđų, 8 stăgeni lemne, $\frac{1}{4}$ sesiune pământų, cuartirų, cu grădină de legumi.

5) **Buhan**, emolumintele sunt: 100 fl. 12, cubule bucate grău, și cucuruđų, 8 stăgeni lemne, 3 lanțuri de pământų, cuartirų cu grădină de legumi; điaua ale.

gerilorų, la aceste stațiuni se statorește pe **29. Aug. st. v. a. c.**

6) **Năgra**, emolumintele sunt: 84 fl. 10, cubule bucate grău, și cucuruđų, 10 stăgeni lemne, cuartirų cu grădină de legumi.

7) **Ignești**, emolumintele sunt: 80 fl. 8 cubule bucate grău, și cucuruđų, 8 stăgeni lemne, cuartirų cu grădină de legumi.

8) **Doncen**, emolumintele sunt: 80 fl. bani, 8 cubule bucate grău și cucuruđų, 5 stăgeni lemne cuartirų, cu grădină de legumi.

9) **Susan**, emolumintele sunt: 80 fl. 6 cubule bucate grău și cucuruđų, 4 stăgeni lemne, cuartirų, cu grădină de legumi; điaua alegerilorų în aceste stațiuni se statorește pe **5. Sept. st. v. a. c.**

Recurenți și vorų trimite recursese sale subscrisului inspectorų în Chișineu. (Kisjenö) până la **25. August st. v. a. c.**

Chișineu, 9. Augustų 1883.

In conțelegere cu comitetele respective **Ioanų Cornea**, m. p. inspectorų școl.

Pentru deplinirea definitivă a stațiunei învęțătorești dela classa a II. din comuna bisericeșca gr. or. **Șoimoșų**, com. Aradului se deschide concursų.

Emolumintele sunt: 1) În bani gata 80 fl. v. a. 2) $\frac{2}{4}$ sesiune de pământ. 3) 8 orgii de lemne din care este a-se încălđi și școla. 4) Cuartirų închiriatų, ori 40 fl. v. a. banii. 5) Grădină de legumi se va tăia din competența pascumului comunalų $\frac{1}{2}$ jugerų lângă grădina de pomăritu. 6) Pentru conferințe învęțătorești 7 fl. 50 cr. 7) Dela înmormentări unde va fi poftitų, dela cei ce se îngropă cu ceremonii 1 fl. dela ceialaltii 60 cr.

Comuna Șoimoșų după nōua arondare s'a anesatų la protopresviteratulę Totvaradie, — doritorii de a ocupa acęsta stațiune, recursese lorų adresate comitetului parochialę, și instruate conform statutului organicų, aų a-le suscerne protopresviterului Totvaradie per Soborsin, până în **11. Septemvre 1883.**, în carea đi se va ține și alegerea, — recurenți vor avę a-se presenta în vre-o duminecă ori serbătore în biserică spre ași areta desteritatea în cântări și tipicų.

Șoimoșų, 20. Iulių 1883.

În numele comitetului parochialę:

Iosifų Vuculescu, m. p.
not. comit. parochialę.

Pentru stațiunea învęțătoreșcă din comuna **Sudriașų-Jupanių**, ppviteratul Fagetului; prin acęsta se escrie concurs cu terminul până la **8. Septemvre a. c. st. v.** când se va ține și alegerea.

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. în bani gata; 6 fl. scripturistica; 10 fl. pentru conferință; 32 metrii de lemne, din care are a-se încălđi și școla. Cuartir liber cu grădină de 1 juger; 2 jugere de pământ.

Doritorii cari voesc a ocupa stațiunea acęsta, sunt avisați, ca recursese sale instruate conform dispușeiunelor stat. org. a-le substerne părintelui protopop în Fagetų, până la terminul indicat.

Sudriașų-Jupanių, 7. August 1883.

Comitetul parochial.

In conțelegere cu protop. tractual **Atanasiu Ioanovicų**, m. p. protopresviterų.